

Mākslas manifests

Ūna Laukmane

Mākslas manifesta iezīmes

Vēsturiskās tagadnes vērtēšana augstāk par pagātni, kuru tā noliedz un pārspēj, lai radītu punktu, no kura periodizēt un interpretēt vēsturi kā veselumu.

Atvērtību nenoteiktai nākotnei, kurai paredzēts transcendēt vēsturisko tagadni.

Pašas vēsturiskās tagadnes reducēšanu uz mirkli nepārtrauktā pērejas procesā.

Neliels ieskats manifesta attīstībā no futūrisma līdz mūsdienām, nezaudējot saikni starp manifestu un mākslas kontekstu.

20. un 21. gadsimtā laikā tapis ļoti daudz manifestu. Manifests ir plaši izplatīts un intrigējošs žanrs, kas aicina reflektēt ne tikai par modernitāti un postmodernitāti, bet arī par mūsdienu kultūras iztēles robežām.

Kā mākslas virzienam **futūrismam** raksturīga agresivitāte, tradīciju un pagātnes (īpaši politiskās un mākslinieciskās) noliegšana, tieksme aplūkot cilvēkus, parādības un procesus ārpus konteksta. Marineti apgalvoja, ka muzejus un kapsētas neesot iespējams atšķirt vienu no otra un ka karš esot vienīgā pasaules higiēna. Futūrisma interešu objekti un ideāli ir ātrums, temps, enerģija, kustība, urbanizācija, industriālā pilsēta, mašīna. Futūristus fascinē nāve, interesē cilvēka tehnoloģiskais triumfs pār dabu, raksturīga arī kara glorificēšana un intensīvs nacionālisms. Ir arī futūrisma manifesti, kas slavina iekāri kā vienu no svarīgākajiem dzīvības un gara dzinējspēkiem.

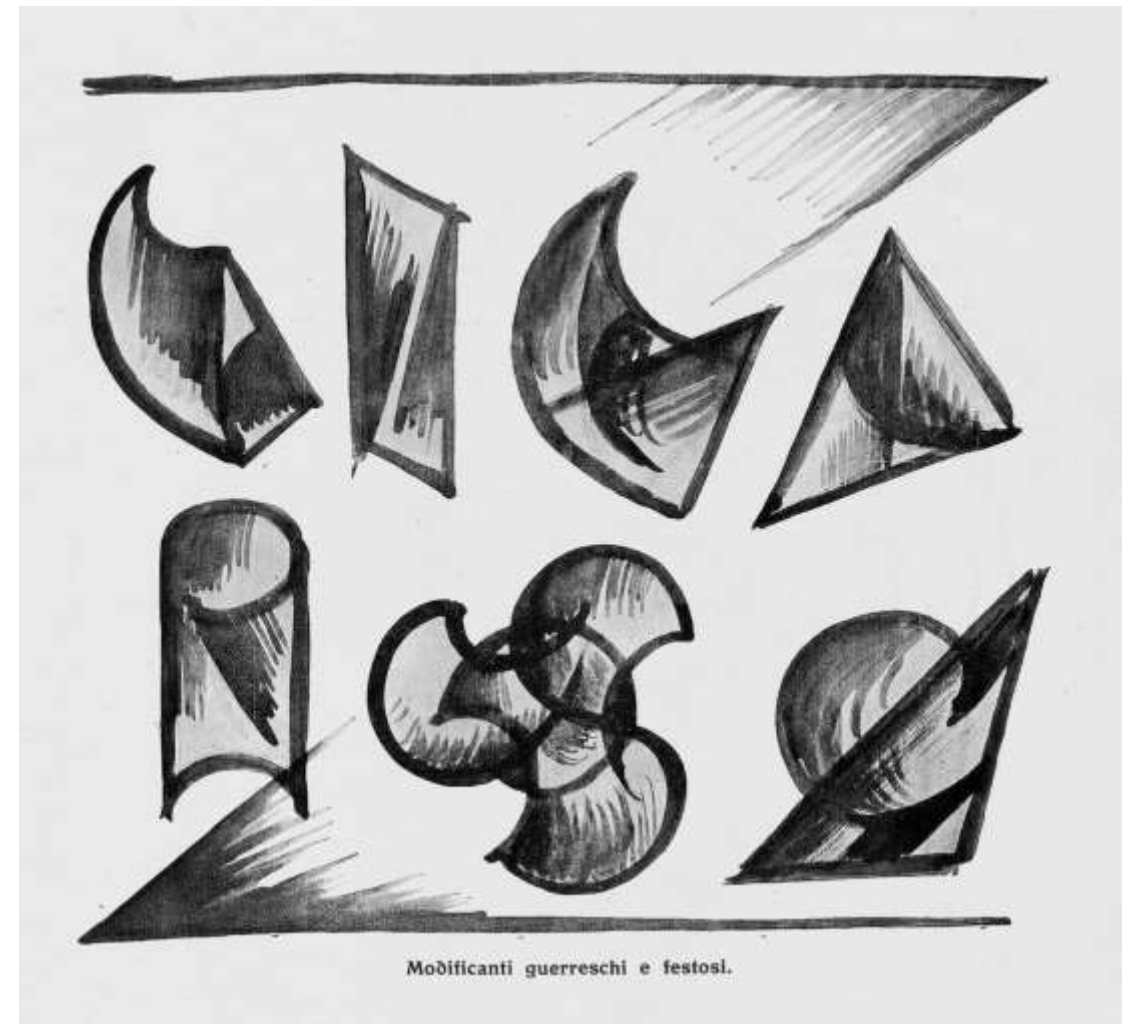
Marineti izvirzīja vairākus ieteikumus futūrisma rakstniekiem: darbības vārds jālieto nenoteiksmē (lai tas nepielāgotos lietvārdam), jāizvairās no īpašības vārdu un apstākļa vārdu lietojuma (nedrīkst ieslīgt niansēs), katram lietvārdam vajadzīgs dubultnieks (“cilvēks-torpēda”), jāizvairās no pieturzīmēm teikuma vidū (jo tās bremzē), jāatbrīvo literatūra no personiskā “es” (literatūrai nedrīkst būt nekāda sakara ar psiholoģiju).

<https://artsandculture.google.com/entity/futūrisms/m01hl64?categoryId=art-movement&hl=lv>

Londonā dzimusī dzejniece un gleznotāja Mina Loja bija viena no amerikāņu modernās dzejas pamatlicējām, enerģiska eksperimentētāja, kuras ieguldījumu 20. gadsimta sākuma literatūrā izcēluši tādi autori kā Ezra Paunds un Gertrūde Staina. Minas Lojas dzeju un domāšanu spēcīgi ietekmējusi tikšanās ar itāļu futūristiem – Karlo Karrā, Filipo Tommāzo Marineti un Džovanni Papīni. Loja norādījusi, ka Marineti viņai atklājis vitalitātes nozīmi mākslā. Sākotnējo sajūsmu par futūrismu, tiesa, drīz nomaina satīra par kustības uzspēlēto maskulinitāti un nemitīgo manifestu ražošanu.

“Aforismi par futūrismu”, ko tikpat labi var lasīt kā garu dzejoli, pirmoreiz publicēti amerikāņu fotogrāfa Alfrēda Štīglica dibinātajā žurnālā Camera Work, kas savulaik kalpojis par būtisku platformu arī modernisma literatūrai.

Futūristu cepure būs asimetriska, agresīvās un priecīgās krāsās. Futūristu kurpes būs dinamiskas, tās viena no otras atšķirsies pēc formas un krāsas un būs piemērotas, lai līksmi spārdītu visus neitrālistus.

Džākomo Balla
Antineitrālais tērps: futūristu manifests /
Il vestito antineutral

MIRSTI Pagātnē
Dzīvo Nākotnē.

ĀTRUMU ātrums iestājas
starta uzrāviena brīdī.

IZDAROT spiedienu uz materiālu, lai
piekļūtu tā būtībai, materiāls deformējas.

UN forma, triecoties pati pret sevi,
izšaujas ārpus redzamības robežām.

APLIS un taisna līnija ir dizaina tēvs un
māte, tie veido mākslas pamatu; to iekšēji
piemītošajam mainīgumam nav robežu.

MĪLI derdzīgo, lai ieraudzītu
tā cildeno kodolu.

ATPLET savas rokas sabrukušajiem,
lai tos augšupceltu.

TEV labāk tīk novērot pagātni,
kurai tavas acis jau ir atvērtas.

BET Nākotne ir tumša tikai no ārpuses.
Ienirsti tajā – un tā IZVIRDĪS gaismu.

AIZMIRSTI, ka tu dzīvo mājā,
lai varētu dzīvot sevī–

JO vismazākie cilvēki dzīvo
vislielākajās mājās.

BET vismazākais cilvēks ir
potenciāli tikpat liels kā Visums.

KO gan par izplešanos var zināt tāds,
kurš ierobežo sevi ar kompromisiem?

LĪDZ šim lielais cilvēks kaldinājis
savu lielumu, padarot citus mazus.

BET Nākotnē, iedvesmojot citus
paplašināt savas spējas līdz to augstākajai
robežai, lielajam cilvēkam proporcionāli
jākļūst milzīgam – jākļūst Dievam.

MĪLĒT citus nozīmē cienīt pašam sevi.
KAUT tavs egoisms būtu tik gigantisks,
ka savā patmīlā tu ieskaitu visu cilvēci.

NĀKOTNE ir bezgalīga – pagātnē
ir nodevīgu reakciju sliede.

DZĪVI ierobežo vien mūsu
aizspriedumi. Sagrauj tos, un tu
pārstāsi būt sevis paša varā.

LAIKS ir izkļiedēta intensitāte.

FUTŪRISTS var dzīvot tūkstoš
gadus vienā dzejolī.

VISUS estētikas principus viņš
var iespiest vienā rindiņā.

PRĀTS ir burvis, ko savažojis viss tajā
uzsūktais; atbrīvo to, un vissīkākā ideja,
ko tas dzemdinās brīvībā, būs pietiekami
stipra, lai apgāztu visas priekšteču gudrības.

VEROTIES pagātnē, tu nonāc
pie “jā”, bet, pirms tu spēj attiecīgi
rīkoties, tu jau esi nonācis pie “NĒ”.

FUTŪRISTAM ir jālec no apgalvojuma
uz apgalvojumu, ignorējot palaikam
uzpeldošos noliegumus – viņam ir jālec no
klupšanas akmens uz radošo meklējumu
akmens; nepaslīdot un nekrītot atpakaļ
vispārpieņemto faktu duļķainajā straumē.

UZ absolūta virsmas nav izaugumu, aiz
kuriem cilvēkam aizāķēt savu ticību.

ŠODIENAS krīze ir apziņā.

APZIŅA nevar spontāni pieņemt vai
noraidīt jaunas formas, kuras piedāvā
radošais ģēnijs; tieši šī jaunā forma –
lai cik ilgu laiku tā tiktu uztverta kā
kaitinoša – izpleš apziņu līdz tādai
ietilpībai, ka apziņa var to saturēt.

APZIŅAI nav griestu.

ĻAUJ Visumam ielūst tavā apziņā,
tās ietilpībai nav robežu, nav nekā,
ko tā nevarētu pārradīt no jauna.

ATBRĪVO savu uzsūkšanas spēju un
satver Dzīves – visas – elementus.

IZMISUMS ir Prieka sairums.
Intelekts – Intuīcijas sairums;
Samierināšanās – Iedvesmas sairums.

BEIDZ būvēt savu personību no
nenozīmīgu prātu izmešiem.

BŪT nevis ciparam savā vidē,
Bet izkrāsot vidi ar to, kas tev svarīgs.

NEPIEŅEMT pieredzi par skaidru zeltu.

BET pielāgot darbību sava
paša gribas īpatnībām.

ŠIE ir galvenie pagaidu līdzekļi
ceļā uz neatkarību.

CILVĒKS ir vergs tikai sevis
paša mentālajai letargijai.

NEDRĪKST iegrožot prāta jaudu.

TĀDĒJĀDI tu verdziski kalpo ne
tikai savai perceptīvajai apziņai–
BET arī mehāniskajām reakcijām,
kas nāk no zemapziņas, šīs cilšu
tradīciju atkritumu kaudzes–
UN, turēdams sevi par brīvu, – tavs
visnenozīmīgākais uztvērumis ir
iekrāsots ar reakcionāru māņticīgu
priekšstatu pigmentu.

ŠEIT ir mentālā telpiskuma
mežaines, kuras futūrisms nolīdīs.

SATAISOT vietu visam, ko tev
pietiek drosmes un skaistuma izdabūt
laukā no savas realizētās patības.

PAR godu tavai sarkšanai mēs izkļedzam
neķītrības, mēs izķērcam zaimus, ko tu,
vājš būdams, vienatnē čuksti tumsā.

TIE ir tukši, ja neskaita tavu kaunu.

UN tā šīs skaņas izšķīdīs, atgriezoties
savā sākotnējā bezjēdzīgumā.
TĀ evolucionēs Nākotnes valoda.

IZSMEJOT Cilvēci, kāda tā rādās esam–
LAI nonāktu pie cieņas pret
cilvēku, par kādu viņam jākļūst–
PIEŅEM baidīto Futūrisma patiesību,
un met prom visus tos
– Ķīņķēziņus.–

Kazimirs Maļevičs - Kijevā
dzimis ukraiņu/poļu izcelsmes
Krievijas impērijas un padomju
mākslinieks, scenogrāfs un
mākslas teorētiķis.

Viņš bija ģeometriskās
abstraktās mākslas un ukraiņu
avangarda **supremātisma**
virziena pamatlicējs.
Pazīstamākais darbs — 1913.
gadā radītais "Melnais
kvadrāts".

[Kazimirs Maļēvičs](#) šo virzienu manifestēja 1915.gadā. Tas ir laiks, kad ar manifestiem nācās pamatot jebkuru novitāti mākslā, jo cilvēks vēl nebija pie kaut kā tāda pieradis. Manifesti ir interesants mākslas žanrs, kurš no vienas puses izskaidro paša mākslinieka vai virziena pozīciju, bet no otras- pašiem māksliniekiem liek skaidrāk izkristalizēt savu domu. Tādējādi,- manifestiem ir sava pozitīva nozīme, ja mums liekas, ka māksliniekam ir jāstrādā metodiski un liek skaidri apzināt, ko dara. Tas neattiektos uz tiem, kuri uzskata, ka jāstrādā intuitīvi.

Bet šoreiz tas nav intuitīvais virziens.

Visam esence acīmredzot ir [K.Maļēviča](#) darbs „Melnais kvadrāts”. Klasika. Modernās mākslas ikona. Galēja provokācija.

Jēdziens „suprematisms”- apzīmē ko augstāko. Manifests norāda, ka [Maļēvičs](#) meklēja maksimāli godīgu attieksmi pret īstenību, bet vienlaikus- noliedzot visu līdzšinējo mākslas tradīciju. Dumpis. Revolūcija. Tā pati, kas visu šo laiku virmoja gaisā, gatavojot lielos revolucionāros procesus Krievijas politikā.

<https://artsandculture.google.com/entity/suprem%C4%81tisms/m01qvqj?hl=lv>

Viss bēg no pagātnes uz nākotni, taču visam jādzīvo tagadnē, jo nākotnē ābeles noziedēs. Tagadnes pēdas noslauka rītdienu, bet jūs netiekat līdzī dzīves skrējienam. Pagātnes gļotas kā sīciņš dzirnakmens velk jūs atvarā.

Tāpēc man nīstami tie, kuri jūs apkalpo ar kapa pieminekļiem.

Akadēmija un kritika ir šis dzirnakmens jums kaklā – vecais reālisms, strāva, kas traucas attēlot dzīvu dabas paraugu. Tajā rīkojas tāpat kā lielās Inkvizīcijas laikā.

Nolūks ir smieklīgs, jo viņi par visām varēm grib piespiest uz audekla dzīvot to, ko viņi paņē dabā.

Laikā, kad viss elpo un skrien, viņu gleznās ir sastingušas pozas.

Un tas ir ļaunāk par saraustīšanu uz rata.

Tēlniecības statujas – apgarotas, tātad dzīvas – stāv nāves punktā, skrējiena pozā.

Vai tad tā nav spīdzināšana?

Ielikt dvēseli marmorā un jau pēc tam ņirgāties par dzīvo.

Taču jūsu lepnums ir mākslinieks, kurš mācējis spīdzināt.

Jūs arī putniņus bāžat būros prieka pēc.

Un zināšanu pēc turat dzīvniekus zooloģiskajos dārzos.

Esmu izlaidis visus putņus no mūžīgā būra, atvēris vārtus zooloģiskā dārza zvēriem.

Lai viņi saknābā un apēd jūsu mākslas atliekas.

Un atbrīvotais lācis lai vannu savu ķermeni starp auksto Ziemeļu lediem, nevis nīkst akadēmiskā dārza novārītā ūdens akvārijā.

Es visiem saku: metiet nost mīlestību, metiet nost estētismu, metiet nost gudrības čemodānus, jo jaunajā kultūrā jūsu gudrība ir smieklīga un niecīga.

Esmu atraisījis gudrības mezglus un atbrīvojis krāsas apziņu.

Ātrāk metiet nost sarepējušo gadsimtu ādu, lai jūs vieglāk varētu mūs panākt.

Esmu pārvarējis neiespējamo un bezdibeņus uztaisījis ar savu elpu.

Jūs esat apvāršņa tīklos kā zivis!

Mēs, supremātisti, pasviežam jums ceļu.

Steidzieties!

– Jo rīt mūs nepazīsiet.

Kazimirs Maļevičs
No kubisma

Dadaisms ir viens no avangarda mākslas virzieniem, kura estētisko bāzi raksturo pilnīga mākslas tradicionālo noteikumu noraidīšana, anarhiskas izpausmes, nihilisms, spēle, nejaušība, ironija, nenoteiktība, naids pret visu sastingušo un nekustīgo. Dadaisti pārveidoja priekšstatus par to, kas ir literatūra un māksla, radot antiliteratūru un antimākslu.

Dadaisti noliedza kopš renesanses laikiem rietumu [kultūrā](#) pieņemto uzskatu, ka pasaules centrs ir cilvēks un ka viss ir racionāli izskaidrojams. Dadaistu darbos pausta estētiska doktrīna pret valodas, mākslas, vēstures izjūtas, racionālas izziņas u. c. nosacījumiem. Dadaisms radās Pirmā pasaules kara notikumu iespaidā – 20. gs. sākumam raksturīgas šaubas, vai viens cilvēks spēj ietekmēt pasaules vēsturi, zūd ticība saprātam kā absolūtajam. Dadaisti uzskata, ka pasaule ir cilvēkam racionāli neizzināma un neizprotama. To var palīdzēt izprast gadījums, neapzināts stāvoklis, spontāna rīcība.

<https://artsandculture.google.com/entity/dadaisms/m0298q?hl=lv>

Sophie Taeuber-Arp. Dada Head. 1920

Kubisti grib pārklāt DADU ar sniegu: tas jūs izbrīna, bet tā tas ir, viņi grib izgrābt no savām pīpēm sniegu, lai pārklātu DADU.

Vai tu esi drošs par to?

Pilnīgi, faktus izpauša groteskas mutes.

Viņi domā, ka DADA var traucēt viņiem piekopt šo pretīgo tirdzniecību: pārdot mākslu ļoti dārgi.

Māksla ir dārgāka par desu, dārgāka par sievietēm, dārgāka par visu.

Māksla ir aplūkojama kā Dievs! (Skatīt Svētā Sulpīcija baznīcu.)

Māksla ir farmaceitisks produkts muļķiem.

Viss mainās, pateicoties garam; gleznas un citi mākslas darbi ir kā aizslēdzamas lādes, gars ir tajās iekšā un kļūst arvien ģeniālāks atbilstoši izsoļu zālēs noteiktām cenām.

Komēdija, komēdija, komēdija, komēdija, komēdija, mani dārgie draugi.

Tirgotājiem nepatīk glezniecība, viņi zina gara noslēpumu.....

Pērciet autoru darbu reprodukcijas.

Neesiet taču snobi, jūs nebūsiet mazāk inteligenti tāpēc, ka kaimiņam piederēs kāda jūsu lietai līdzīga lieta.

Vairs nebūs mušu mēslu uz sienām.

Skaidrs, ka tie tāpat tur būs, taču mazliet mazāk.

DADU noteikti aizvien vairāk ienīdīs, jo tai ir priekšrocība, kas ļauj aizšķērsot ceļu procesijām, dziedot dziesmu "Cālīt, nāc!", – kāda zaimošana!!!

Kubisms rāda ideju trūkumu.

Viņi ir kubiskojuši primitīvistu gleznas, kubiskojuši afrikāņu skulptūras, kubiskojuši vijoles, kubiskojuši ģitāras, kubiskojuši ilustrētās avīzes, kubiskojuši mēslus un jaunu meiteņu profilus, un tagad ir jākubisko nauda!!!

Savukārt DADA nemaksā neko, neko, neko, tā rada kaut ko, lai skatītāji teiktu: "Mēs nesaprotam neko, neko, neko."

"Dadaisti nav nekas, nekas, nekas, viņi noteikti nesasnies neko, neko, neko."

Fransiss Pikabija,

kas nezina neko, neko, neko

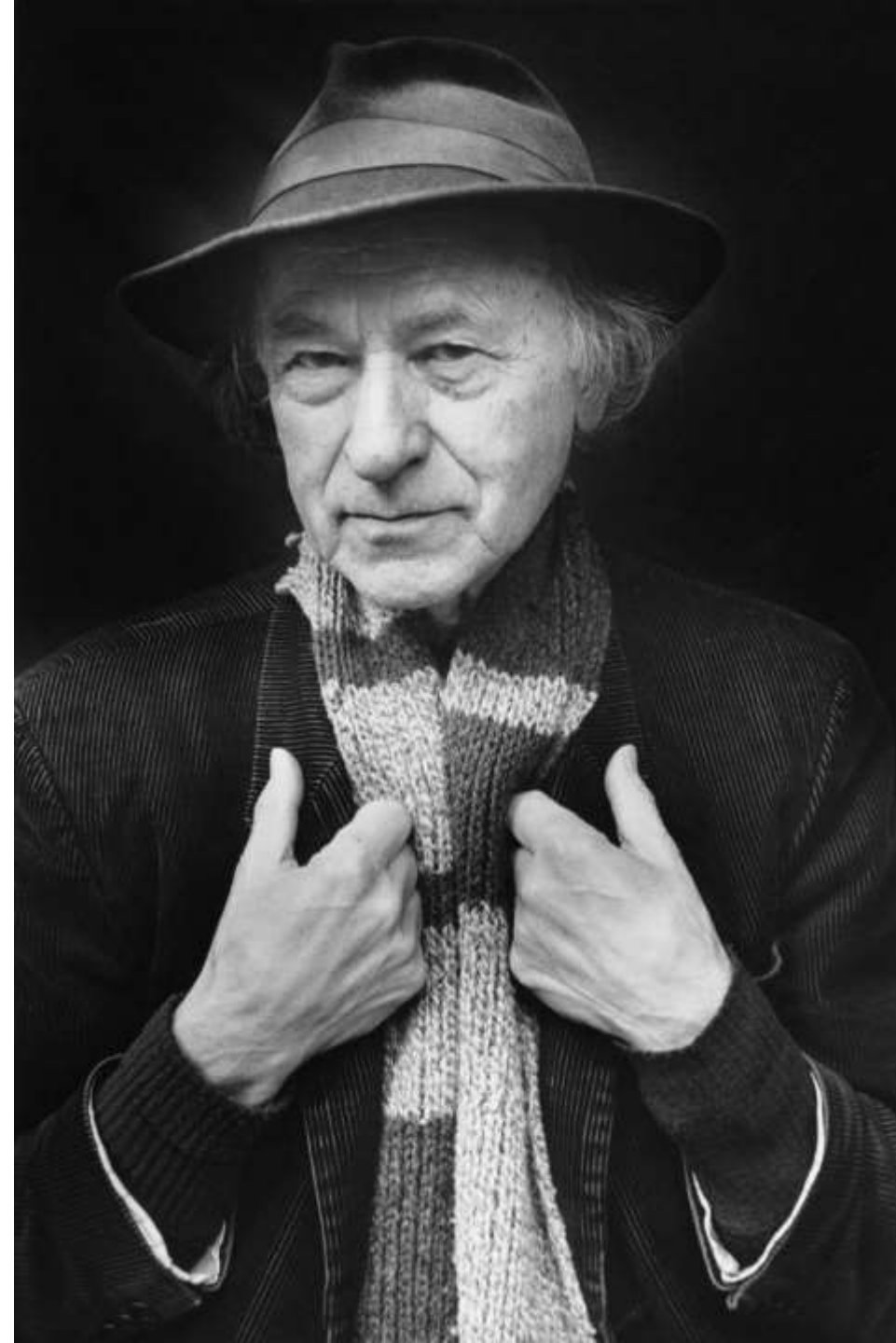
ASV dzīvojušais lietuviešu kinorežisors, dzejnieks un mākslinieks **Jons Meks** tiek dēvēts par amerikāņu avangarda kino krusttēvu. Atstājis Lietuvu Otrā pasaules kara beigās, Meks studēja filozofiju Maincas Universitātē, bet pēc nonākšanas ASV sāka aizrauties ar kino, vispirms dokumentējot savu ikdienu. Būdams Amerikāņu Jaunā kino kustības dalībnieks un filmotēkas Anthology Film Archives iniciators, Meks arī sadarbojies ar Joko Ono, Salvadoru Dalī, savu tautieti Jurgi Mačūnu un citiem legendāriem māksliniekiem.

Manifests publicēts žurnāla Downtown Review 3. numurā 1980. gada rudenī, taču tapis un publiskots jau 1974. gadā. Tajā jaušams Meka sašutums par unificēto cilvēku-skrūvīti, kas visās valstīs iekārtās neatkarīgi no to ideoloģijas dzenas tikai pēc standarta materiālajiem labumiem, nepazīstot patiesu jaunradi.

<https://artsandculture.google.com/entity/jons-meks/m02r4s5?hl=lv>

<https://jonasmekas.com/diary/>

<https://www.youtube.com/watch?v=RJB2yRsBSxM>

Es ienīstu jūs!
Es ienīstu jūs!
Es ienīstu jūs, pasaules strādnieki!
Es ienīstu jūs savienotus un es ienīstu jūs neapvienotus.
Jūs dzenaties pēc naudas, pēc šķiras, pēc sajūtas, ka piederat pūlim.
Jūs dzenaties pēc saviem sūda auto, kas saindē manu gaisu.
Pēc saviem hroma ledusskapjiem un saviem televizoriem.
Jums ir vienalga, ko jūs taisāt, jums, strādniekiem, kamēr vien jums maksā.
Jūs ražojat jebko jebkuram, kamēr vien jums maksā par jūsu "darbu".
Jūs vienmēr vainojat priekšniekus, citus, "Rokfellerus" paši par savas samaitātības sekām un tās labad.
Cik vienkārša izeja!
Nē, citu noziegumi neattaisno jūsu noziegumus!
Citu stulbums nelegitimizē jūsu pašu stulbumu!
Nē, jūs neesat strādnieki: jūs esat nožēlojami vergi, kolaboranti un slepkavas.
Visā pasaulē.
Amerikā. Padomju Savienībā. Japānā. Āfrikā.
Kapitālistiskajās valstīs. Komunistiskajās valstīs. Trešās pasaules valstīs. Visās valstīs.
Nevienam no jums nerūp, ko jūs darāt. Kamēr vien jums maksā.

2.
Strādnieki!
Jūs esat padarījuši šo vārdu par pretīgu karikatūru.
Tas ir vārds, pret kuru jūs man esat uzdzinuši riebumu.
Tomēr ir vēl daži cilvēki, kam rūp tas, ko viņi dara, kā viņi to dara; kam rūp, kādam nolūkam šis produkts tiks lietots, kam tas kalpos un kā tas kalpos, ko tas darīs citiem.
Kā tas iespaidos pasauli mums apkārt.
Tādu ir palicis ļoti maz.
Bet jūs neesat starp viņiem!

3.
Holivuda un Arodbiedrības labi saderas kopā.
Arodbiedrības un Valdošās šķiras & Masu māksla labi saderas kopā.
Strādnieki & Arodbiedrības labi saderas kopā.
Arodbiedrības un Vara labi saderas kopā.
Arodbiedrības un Kapitāls labi saderas kopā.
Arodbiedrības atbalsta Prezidentus.
Jā, Vara!
Jā, strādnieki!
Jūs gribat varu.

Coop Himmelb(l)au

ir arhitektūras, pilsētībūvniecības un dizaina birojs, ko 1968. gadā Vīnē nodibināja Volfs Prikss, Helmutš Svičinskis un Mihaels Holcers. Birojs kļuva slavens 20. gadsimta 80. un 90. gados, turpinot darboties arī 21. gadsimtā ar filiālēm Losandželosā, Frankfurtē un Parīzē. Tā darbība iekļaujama dekonstruktīvisma centienos pārskatīt modernisma kanonus – formas tīrību, tās sekošanu funkcijai utt.

Nosaukuma vārdu spēles (vācu val. Himmel – “debesis”, blau – “zils”, bau – “celtniecība”) norāda uz interesi padarīt arhitektūru vieglu un plūstošu kā mākoņi, apspēlējot negaidītus leņķus un sarežģītus telpiskus risinājumus.

Teksts tapis saistībā ar arhitektūras hepeningu “Degošais spārns” 1980. gadā Grācā, kura laikā tika pacelta gaisā un aizdedzināta neregulāra tērauda konstrukcija, kas aprīkota ar gāzes degļiem, tādējādi nojaucot robežas starp arhitektūru, tēlniecību un instalāciju.

Par to, cik briesmīgi bija septiņdesmitie gadi, var spriest pēc tā laika neizteismīgi stīvās arhitektūras.

Aiz bīdermeieriskām fasādēm zeļ sabiedriskās domas aptauju demokrātija un pašapmierinātība. Mums nav ne mazākās vēlēšanās būvēt bīdermeieru. Ne tagad, ne vienalga kad. Mums ir apnicis skatīties uz Palladio un citām vēsturiskām maskām. Jo mēs negribam izslēgt no arhitektūras neko, kas satrauc prātu.

Mēs gribam arhitektūru, kas sniedz ko vairāk. Arhitektūru, kas asiņo, kas iztukšo, kas virpuļo un pat lauž.

Arhitektūru, kas uzliesmo, dzeļ, ārda un plēš.

Arhitektūrai jābūt dobai kā alas, ugunīgai, gludai, cietai, stūrainai, brutālai, apaļīgai, smalkai, krāsainai, neķītrai, baudkārai, sapņainai, pievilcīgai, atgrūdošai, mitrai, sausai un pulsējošai.

Dzīvai vai mirušai.

Ja auksta, tad tik auksta kā ledus bluķis.

Ja karsta, tad tik karsta kā liesmojošs spārns.

Arhitektūrai ir jāliesmo.

Amerikāņu tēlnieka **Ričarda Nonasa** māksla iekļaujas **minimālisma** estētikā. Viņš strādā ar vides pārveidošanu un ģeometriskām formām, kas atkārtojas; skulptūra un telpa viņa mākslā ir filozofisku un emocionālu nozīmju nesējas.

Nonasa veidotie objekti bieži funkcionē kā telpiski marķieri, vēršot uzmanību uz pašu telpu. Nonass jaunībā studēja sociālo antropoloģiju, un tas izpaužas ne tikai viņa mākslā, bet arī atkritumiem veltītajā manifestā, kas piedāvā vienlaikus pārsteidzošu un pašsaprotamu veidu, kā cilvēkam izprast savu vietu mūsdienu realitātē. Varētu pat teikt, ka atkritumi definē to, kas ir cilvēks.

<https://www.nytimes.com/2021/05/24/arts/richard-nonas-dead.html>

Minimālisms

<https://artsandculture.google.com/entity/minimalisms/m057k3?categoryId=art-movement&hl=lv>

- Atkritumi ir labi
- Atkritumi ir vajadzīgi
- Atkritumi ir vēsture
- Atkritumi ir atmiņa
- Atkritumi ir cilvēka dzīve

2

- Atkritumi ir iedzimtā grēka pilnība
- Atkritumu trūkums ir izolācija: kultūras nāve
- Atkritumi ir mūsu pierādījums, ka daba eksistē, vienīgais veids, kā mēs to varam nolasīt
- Atkritumi ir neiepazīstama daba, filtrēta caur cilvēka dzīvi
- Atkritumi ir dabas pukstošā sirds, mums esošā kustības un laika zīme
- Atkritumi ir daba, vienīgā daba, kuras daļa mēs esam
- Atkritumu neesamība ir nāve

3

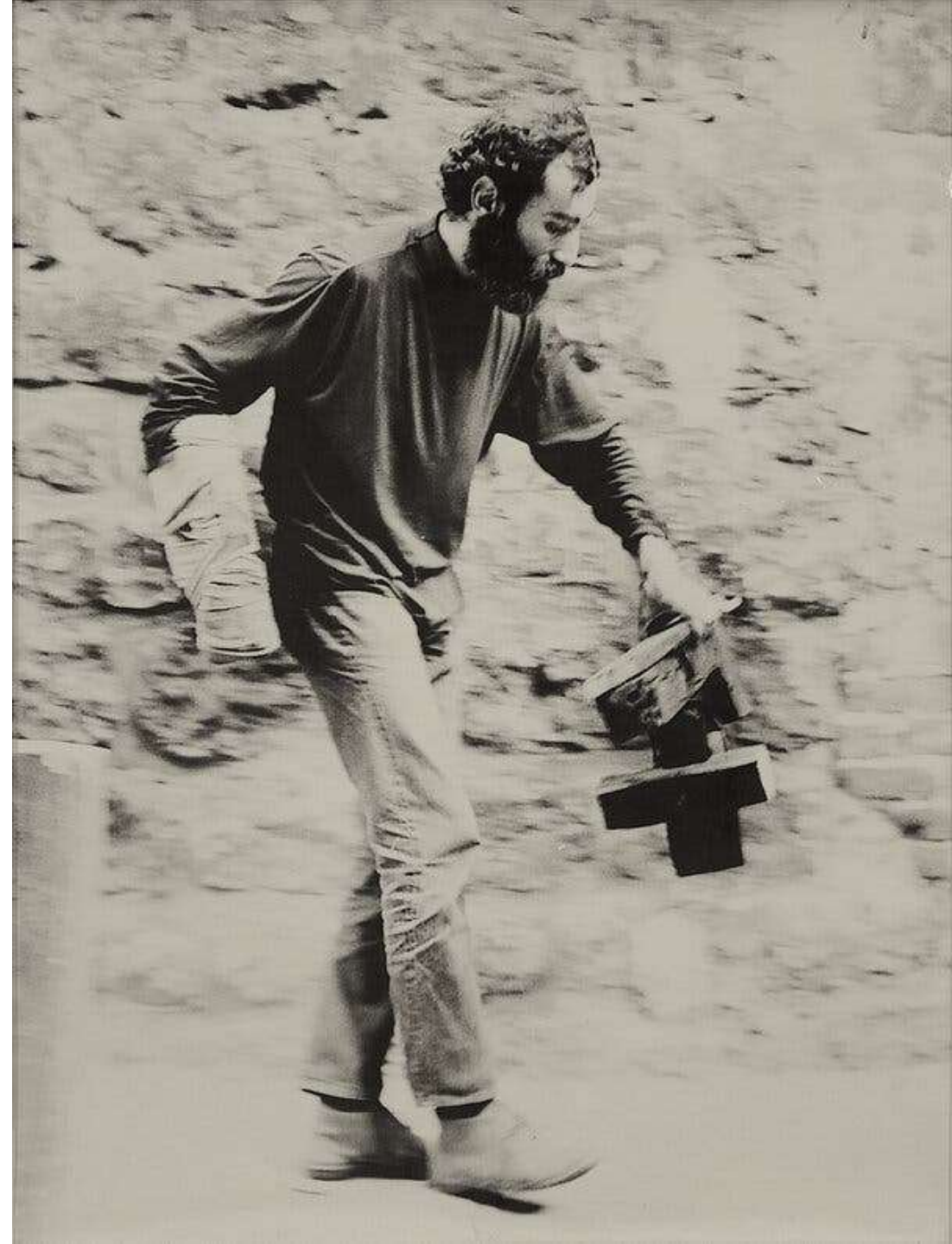
Atkritumi mūs sargā no nepiepildāmiem sapņiem

Tāpēc:

- Neslēpiet atkritumus, neizvaieties no tiem, neignorējiet tos
 - Nenoliedziet atkritumu centrālo un definējošo klātbūtni cilvēka dzīvē
 - Nenoliedziet atkritumu spēku padarīt jūs par cilvēku
 - Neizmantojiet atkritumus, lai demonstrētu morālu tīrību
 - Neizmantojiet atkritumus, lai aizvainotu citus
 - Neizmantojiet atkritumus, lai izvairītos no sarežģītām politiskām diskusijām, kurām nav sakara ar atkritumiem
- Nepārvērtiet atkritumus par slepena reliģiska kulta valodu

Un:

Izmantojiet atkritumus kā rīku, lai saprastu savu dzīvi

“Franču jaunā viļņa” pioniere Anjēze Vardā ir viena no Eiropas pēckara kino spožākajām vizionārēm. Viņas režisētās filmas ir nozīmīgas ne tikai ar formāliem eksperimentiem, bet arī ar iedziļināšanos apkārtējās pasaulēs problēmās, sākot ar sieviešu brīvību un beidzot ar ekoloģisko krīzi.

Franču jaunais vilnis

<https://enciklopedija.lv/skirklis/86919-jaunais-vilnis,-fran%C4%8Du-kino>

Tieši ekoloģijas tēmai pievēršas šeit lasāmais Vardā teksts, ko viņa 2008. gadā prezentēja Londonā notikušajā manifestu maratonā.

Paskatieties, kāds posts, kad nogrimst viens vienīgs kuģis, pilns ar naftu.

Liedagi piesārņoti, mirst naftā ieķepuši putni.

Ekoloģisks ierosinājums: brauciet ar riteni gan laukos, gan pilsētā.

Vai arī ar paštaisītu auto, ko darbina kāju enerģija.

Vai progress dažkārt nav iešana atpakaļ?

Atpakaļ pie pamatvajadzībām,

Un – telpu ilgām

Tīru zemi un okeānu

Vieglu vēju debesīs

Un... mīlestību